

Wpływ czynników instytucjonalno-prawnych na wybór strategii akulturacji przez cudzoziemców na terytorium RP. Studium socjologiczno-prawne migrantów z b. Jugosławii i Albanii.

Polskie prawo tworzy pewne ramy prawno-instytucjonalne, które kształtują rzeczywistość przybywających do Polski migrantów i są różne w zależności od prawnej formy ich pobytu na terytorium RP. Obecność cudzoziemców na terenie naszego kraju w nieunikniony sposób powoduje wystąpienie zjawiska akulturacji. Akulturacja jest zjawiskiem, którego pojawienie się jest skutkiem wejścia w ciągły, bezpośredni kontakt dwóch grup wywodzących się z różnych kultur. Wiąże się ona ze stopniowymi zmianami we wzorcu kultury jednej lub obu tych grup. Celem niniejszego projektu jest zbadanie określonej grupy czynników warunkujących wybierane przez cudzoziemców strategie akulturacji oraz ich skuteczność. Nacisk w projekcie położony zostanie na czynniki prawno-instytucjonalne, ze szczególnym uwzględnieniem formy legalnego pobytu tych cudzoziemców na terytorium RP. W swoich badaniach chciałbym podjąć próbę oceny tych instytucji od strony właśnie cudzoziemców jako aktorów, którzy z nich korzystają. Badania opierają się na modelu teoretycznym opracowanym przez grupę hiszpańskich naukowców pracujących na Universidad de Almería, stworzonym w celu badania zjawiska akulturacji – *Relative Acculturation Extended Model* – RAEM.

Grupą badawczą w niniejszym projekcie będą migranci z b. Jugosławii i Albanii, którzy przybyli na terytorium RP w latach 1992-2003. Według danych Urzędu ds. cudzoziemców jest to grupa licząca 5 tysięcy osób, z których ok. 450 osób korzystało ze statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej. Taki dobór grupy pozwoli na badania porównawcze. Na pierwszym etapie badań za pomocą metody formalno-dogmatycznej oraz krytycznej analizy tekstu przeanalizowane zostaną regulacje prawne odnoszące się do cudzoziemców przybywających do Polski i pozostających na terytorium naszego kraju. Analizie poddane zostanie także orzecznictwo, ze szczególnym uwzględnieniem dorobku sądów administracyjnych w latach 90-tych, które bardzo mocno wpływało na prawno-instytucjonalne ramy funkcjonowania cudzoziemców w Polsce w tamtym okresie. Następnie wykorzystana zostanie metoda jakościowa w formie wywiadu biograficznego przeprowadzonego z migrantami. Wyniki pozwolą zidentyfikować procesy biograficzne powiązane z procesem migracji i akulturacji, a także ustalić w jaki sposób czynniki instytucjonalno-prawne wpływają na doświadczanie procesu migracji, pożądane oraz realizowane strategie akulturacji, które przyjmują migranci oraz możliwy charakter związku między tymi wyborami i ich efektem, a wspomnianymi czynnikami.

Projekt przyczyni się do rozwoju badań nad akulturacją migrantów w Polsce pod względem metodologicznym oraz teoretycznym. Wiedza nabyta w ramach projektu może mieć istotne znaczenie praktyczne w obliczu obecnej sytuacji geopolitycznej i napływu do Europy uchodźców z terenów ogarniętych konfliktami zbrojnymi, a w przypadku Polski także migrantów z Ukrainy.